

INVERZNÉ POSTUPY V SÚČASNEJ VIZUÁLNEJ KULTÚRE

Kunsthalle Bratislava uvádza rozsiahlu výstavu s názvom *Inverzná romantika*, ktorá predstaví tvorbu piatich popredných českých a slovenských umelcov súčasnej výtvarnej scény (Josef Bolf, Martin Gerboc, Jiří Petrbok, Ivan Pinkava, Richard Štipl). Prostredníctvom médií fotografie, maľby, kresby a sochy autori spracúvajú tému „inverznosti“, ktorá je v ich dielach zásadným spôsobom prítomná a plní kritickú úlohu vo vzťahu k súčasnosti. Otvorenie výstavy sa uskutoční vo štvrtok 4. apríla 2019 od 18.00 hod do 20.00 hod.

Pojem „inverzná romantika“ už v úvode návštevníka upozorňuje na to, že od neho bude vyžadovaná určitá miera empatie a obrazotvornosti. Výraz romantika je spájaný s označením prejavu vyhrotenej fantázie, ktorý môže byť realizovaný v akomkoľvek médiu. Pojem inverzná zase označuje prevrátenie nejakého pôvodného prejavu „naruby“. Kurátor Petr Vaňous teoreticky uchopil tento prejav v roku 2018 vydaním knihy *Inverzná romantika* a to v presvedčení, že tento pojem obsahuje dôležitý kritický aspekt spojený s niektorými polohami súčasného vizuálneho umenia unikajúcimi všeobecnejšej kritikej praxi. Jeho prejavy pritom odlišuje od tzv. dekadentných tendencií, ktorých výskyt a široký mediálny ohlas v poslednom čase vytesnil zmysel pre hlbšiu teoretickú diferenciaciu príslušného problému.

Súvislosť medzi vznikom romantických prejavov a inverzného konania má väčšinou pôvod v osobnej, spoločenskej či historickej situácii, označovanej ako kríza. Pre autorov Ivana Pinkavu, Jiřího Petrboka, Richarda Štipla, Josefa Bolfa a Martina Gerboca je spoločná kríza tzv. reprezentácie a teda opory v reflexii väčšinovej spoločnosti. Reálny stav je však taký, že väčšina spoločnosti tieto diela odmieta, nerozumie im, alebo ich pokladá za šokujúce a úplne nesprávne za dekadentné.

Ďalším aspektom krízy je aj tzv. neverbálna, čisto vizuálna komunikácia výtvarnej tvorby, ktorú však nemožno len pasívne divácky konzumovať. Autori rafinovane a niekedy až násilne kombinujú rôznerodé výrazové prostriedky ako sú deformácia, prehnaná farebnosť, expresívnosť a to všetko so sklonom ku dramatizácii obrazovo redukovaných situácií, k divadelnosti, umelej aranžovanosti, ale tiež k evokácii trápnosti, irónie, bezmocnosti či zvrátenosti, čo v rôznej miere kontaminuje ich proces tvorby.

Na druhej strane využívajú aj „tlmiace“ alebo „neutralizačné“ prvky, čo v konečnom dôsledku môže viesť k prehodnoteniu zaužívaných pojmov ako napr. konzervatívny, progresívny, avantgardný, atď. To potvrdzuje aj výrok filozofa Herberta Marcusea: „*Kultúra sa nanovo určuje existujúcim stavom: slová, tóny, farby a formy pretrvávajúcích diel zostávajú rovnaké, ale to, čo vyjadrujú, stráca svoju pravdu, svoju platnosť.*“

Inverzné postupy sa v súčasnej vizuálnej kultúre aj napriek svojej nejasnej definícii a rozmanitému charakteru dokážu vymedziť a obhájiť svojbytný autorský priestor na slobodnú tvorbu i v nepriaznivom prostredí, ktoré dokonca dokážu ovplyvniť. Ako uvádza kurátor výstavy Petr Vaňous: „*V diele všetkých piatich autorov výstavy možno nájsť*

stopy inverzity, ktorá ako negácia rozkladá a skladá to, čo neguje, v snahe otvoriť priestor pre kritický pohyb tvorby a myslenia. Tu by sme mohli nájsť miesto pojmu, ktorý sledujeme – inverzná romantika.“ Výstava Inverzná romantika nadväzuje na rovnomenný knižný projekt (2018) a je jeho pokračovaním vo forme výstavy.

Kunsthalle Bratislava k výstave *Inverzná romantika* organizuje sprievodné a vzdelávacie programy, v rámci ktorých sa návštevníkom predstavia jednotliví autori a výstavou prevedie aj kurátor Petr Vaňous. Pripravený je okrem iného aj sprievod s filozofom a prekladateľom Miroslavom Marcellim, ktorý spolu s Martinom Gerbocom rozanalyzuje jeho tvorbu. V rámci prednášky sa historička umenia Lucia Fišerová bude venovať fotografickej tvorbe Ivana Pinkavu. Účasť na programe potvrdil aj riaditeľ Zbierky umenia 19. storočia a klasickej moderny v Národnej galérii Praha a pedagóg na Pražskej Akadémii výtvarných umení – Otto M. Urban. Tzv. sprievodca výstavou bude zameraný na dospelého návštevníka, s dôrazom na stratégiu interpretácie v tvorbe vystavujúcich umelcov.

Výstava je vhodná pre návštevníkov starších ako 18 rokov.

INVERZNÁ ROMANTIKA

Kurátor: Petr Vaňous

Vystavujúci umelci: Josef Bolf, Martin Gerboc, Jiří Petrbok, Ivan Pinkava, Richard Štipl

Vernisáž: štvrtok 4. apríla od 18:00 do 20:00 na 1. poschodí KHB

Trvanie: 5. apríl 2019 – 16. jún 2019

Miesto: 1. poschodie KHB